

4. INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA A LA FONT DE LA CUITORA

4.1. SITUACIÓ DE LA FONT DE LA CUITORA

La font de la Cuitora es troba situada a la vessant oriental del barranc Oliveres, que separa el nucli urbà del Perelló (a l'oest) i la carretera N-340A antiga i l'actual carretera N-340 (a l'est); a la vora d'un antic camí que des de l'Abeurador ascendeix fins a la carretera nova, en les següents coordenades:

Coordenades		
	Easting	Northing
UTM31N - ETRS89	307550.8	4527598.0
Geogràfica - ETRS89 *	0.716037	40.876856

* A efectes pràctics, els sistemes de referència ETRS89 i WGS84, es poden considerar equivalents.

L'àrea on s'ha intervingut ocupa una superfície en forma de trapezi irregular que ocupa una superfície total d'uns 940 m². Les coordenades UTM són les següents:

ANGLE DEL CONJUNT	X	Y
Nord-Oest	307664,9	4527826,3
Nord-Est	307689,5	45278104,
Sud-Est	307631,6	4527776,3
Sud-Oest	307621,7	4527778,8

UTM 31N / ED50

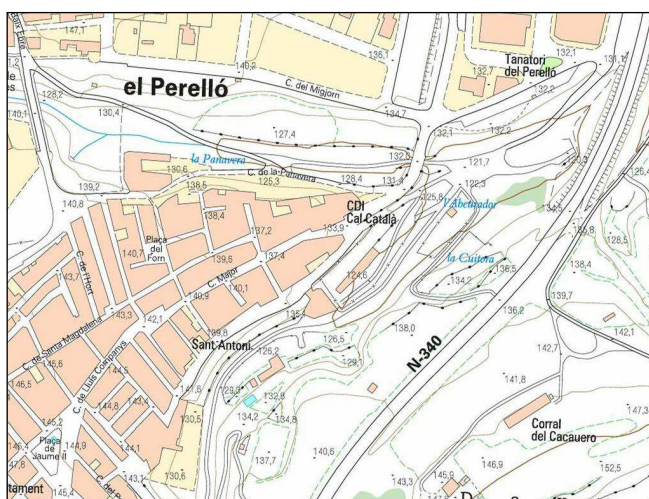

Figura 1. Situació de la font de la Cuitora (ICC).

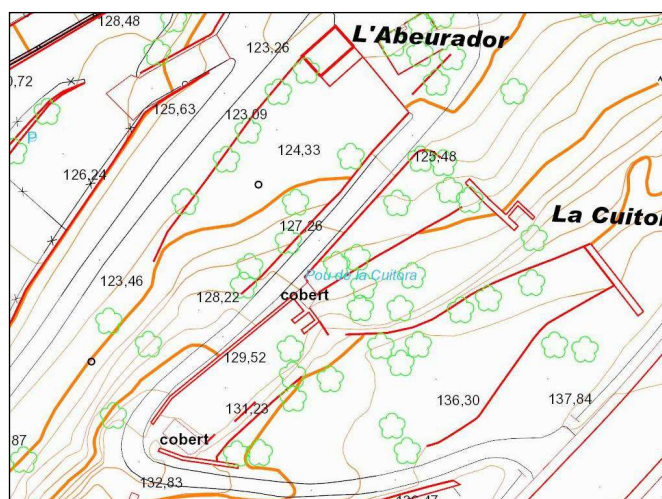

Figura 1. Detall de l'àrea intervinguda a l'entorn de la font de la Cuitora (ICC).

Figura 3. Ortofotomapa de la situació de la font de la Cuitora (ICC).

4.2. RÈGIM JURÍDIC

La propietat de la font pròpiament dita és municipal, mentre que les parcel·les adjacents on s'ha desenvolupat la neteja de la coberta vegetal i l'excavació arqueològica són privades. Els propietaris van autoritzar a la corporació municipal poder realitzar la neteja de la coberta vegetal sense restriccions, però l'excavació arqueològica només es podia realitzar en aquells indrets que no afectessin a cap de les estructures existents i una vegada realitzat l'estudi arqueològic s'havia de restituir a tal i com estava abans de començar.

4.3. ANTECEDENTS DE LA INTERVENCIÓ

La font de la Cuitora és un pou emplaçat vora el camí dels Racons, al tram que era Via Augusta. Segons Boyer i Pallarès, la paret de dintre és certament d'origen romà, mentre que l'arc i la volta inicials, que degueren caure, es van reconstruir més tard. Actualment no té aigua degut a que al costat es va fer un altre pou, però quan estava en ús, l'aigua brollava l'aigua directament d'una vena propera mitjançant tres obertures situades a diferents alçades (una a la paret frontal i dues a la lateral esquerra)¹.

Els autors esmentats no aportaven cap evidència material per justificar la seva afirmació. Durant la present intervenció arqueològica el senyor Boyer va tenir l'amabilitat de fer-nos una visita i li varem exposar els nostres dubtes vers la tradicional atribució de romanitat, sí més no d'una part de l'estructura. El propi senyor Boyer ens va confirmar que dita atribució arrenca d'una conversa

¹ Boyer- Pallarès, 67

informal amb un prestigiós arqueòleg tarragoní que visità la Via Augusta i llavors li van ensenyar la font.

No obstant, l'antiguitat de la font és innegable segons donen testimoni documents datats cap el 1345 en els quals s'esmenta la “font major” situada al barranc o “torrent de la font major”.

4.4. PLANIFICACIÓ DE LA INTERVENCIÓ

La intervenció a la font de la Cuitora s'ha planificat amb un doble objectiu: primer recuperar l'entorn emmascarat per una coberta vegetal assilvestrada i netejar les pedres de la brutícia superficial, i en segon lloc tractar de documentar arqueològicament evidències materials (del tipus estructures, ceràmica, etc) que pogueren avalar la hipòtesis de l'origen romà de la font. Amb aquesta finalitat, el programa d'activitats a desenvolupar ha estat el següent:

1. Neteja exhaustiva de la coberta vegetal de tot l'entorn de la font de la Cuitora, emprant mitjans mecànics i manuals, sota la supervisió d'un arqueòleg.
2. Delimitació de totes les estructures i resseguint dels murs de tancament de les construccions annexes a la font.
3. Iniciar l'excavació arqueològica selectiva dins de l'àrea delimitada pels murs perimetrals de l'edificació annexa a la font per obtenir més informació per interpretar el conjunt d'estructures, la seva funcionalitat i cronologia.
4. Neteja de les pedres de la font.

4.5. NETEJA EXHAUSTIVA DE LA COBERTA VEGETAL I DELIMITACIÓ D'ESTRUCTURES A L'ENTORN DE LA FONT DE LA CUITORA

Dins del projecte de recuperació del patrimoni arquitectònic relacionat amb l'aigua, en primer lloc es va procedir a la neteja exhaustiva de la coberta vegetal de tot l'entorn de la font de la Cuitora, emprant mitjans mecànics i manuals sota la supervisió d'un arqueòleg. En primer lloc, es van desforestar les dues terrasses de la parcel·la situada al nord-est de la font de la Cuitora, parcel·la delimitada a occident per un mur de tancament per aïllar-la del camí (figures 4 i 5). Finalitzades les tasques de desforestació a la terrassa superior, la més oriental (figura 6), just davant de l'antiga porta d'accés, es va poder documentar un profund pou artesià revestit amb paret de pedra seca formant

filades regulars, però sense estructura de cobriment. Per seguretat es va cobrir amb una reixa metàl·lica (figura 7) (Làmina 01).

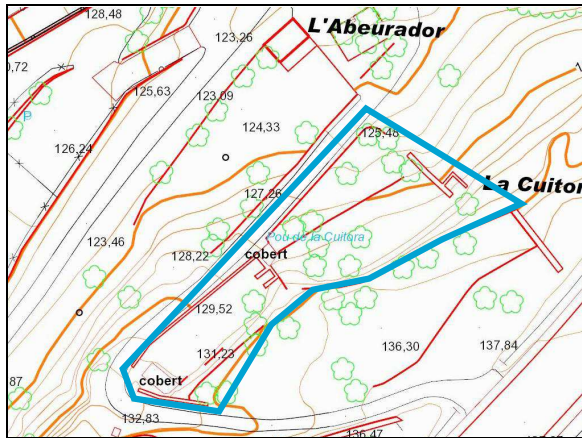

Figura 4. Mapa topogràfic de l'àrea afectada per intervenció a la font de la Cuitora (ICC).

Figura 5. Mapa topogràfic i ortofotomapa de l'àrea la afectada per la intervenció a la font de la Cuitora (ICC).

Figura 6a. Imatges de la parcel·la situada al nord-est abans i durant les tasques de desforestació.

Figura 6b. Imatges de la parcel·la situada al nord-est de la font després de la desforestació.

Figura 7. Pou situat a la parcel·la situada al nord-est de la font de la Cuitora.

Posteriorment, es va passar a la parcel·la situada al sud-oest de la font de Cuitora. Tot i que al costat oriental encara s'observa l'existència d'un potent mur d'aterassament, és pot afirmar que bàsicament es compona d'una terrassa delimitada a occident pel mur de tancament dotat d'espitlleres i on es situa la porta d'accés; al costat nord per la pròpia font de la Cuitora i per dues estructures annexes, enderrocades però de construcció moderna; al costat est pel tallat del terreny natural; i al costat sud per una part del mur perimetral de tancament que emmarca l'accés al nou pou que probablement va tallar la vena d'aigua de la qual es nodria la font de la Cuitora (figura 4). Finalitzada la desforestació amb mitjans manuals i mecànics de la totalitat de la parcel·la, que s'havia emprat com a hort, es va procedir a delimitar les estructures que s'observaven en superfície, en concret es van resseguir els murs de tancament i les construccions annexes a la font. En total, un rectangle irregular d'uns 255 m² de superfície, de 30 de m de llarg (eix nord-sud) que passa de la cota 128 msnm a la 131; i 8,50 m d'amplada màxima (eix oest-est) que passa de la cota 130 a la 132 msnm (figura 8).

Figura 8. Imatges de la parcel·la situada al sud-oest de la font després de la desforestació.